

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNÝANSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Revisia cirkevnej politiky.

Už nás iba pár krátkych dní delí od toho dňa, keď budeme svoje najkrajšie konštitucionálne právo prevádzať, keď si budeme voliť na snem zastupcov.

Presvedčení sme o tom, že rodáci naši príslušne sa prichystali k tomuto mnoho-vážnemu skutku, k tomuto slávnemu aktu.

Presvedčení sme, že milí naši rodáci, tak jako dosiaľ, i tentokrát skalopevne vytrvajú pri liberálnej strane, z jež lona pošlá vláda už 20 rokov drží v rukách kreslo vlády. A že panovanie liberálnej vlády bolo pre krajinu v každom ohľade prospešné, o tom je jedonkaždý občan vlasti presvedčený.

Ved sa len potrebuje vhlbiť do dejov posledných 20 rokov a porovnať stav krajiny pred dvadsiatimi rokmi s dneskajším stavom a vidíme

zrejme obrovský pokrok, mohutný vzrast, ktorý vlasť naša spravila behom týchto dvoch desaťročí.

Srovnajme len ohromný pokrok na poli veľkopriemyslu, na poli kúpectva, obzrieme si tie nesčíslné železnice, podívajme sa na tie mnohé školy, v ktorých náš podrost ssaje do seba vedu a umenie: a nemožno, že by sme sa všetci až do posledného chlapa oduševnene nepridružili k liberálnej strane, ktorej zásluhou je tento pekný pokrok vlasti našej.

Našou úlohou ale nenie teraz chváliť liberálnu stranu, a z lona jej pošlú liberálnu vládu. Ani liberálna strana, ale ani liberálna

vláda nepotrebujú, neutisly sa na našu chválu, — chvália ju dostatočne jej skutky.

Týmito pár riadkami chceme poukázať na

Pred voľbami.

istý radostný zjav, ktorý bolo hneď pozorovať pri rozvinutí volebného ruchu, pri vztýčení volebných zástav. Tento radostný zjav je, že myšlienka revízie cirkevno-politických zákonov úplne padla. Prehovoríme si o tomto obšírnejšie.

Jako vieme v snemovni veľmožov nepriatelia cirkevno-politickej reformy hlavne tým bojovali proti nej, že 1. liberálna strana pri krajských voľbách prevedených r. 1892-ho nemala v svojom programme uvedenie do života civilného manželstva, následkom čoho národ nemal príležitosti udobriť, alebo zavrhnúť cirkevno-politickú reformu. Za 2-hé, že vláda pri pojednávaní cirkevno-politických predloh nezastupovala väčšinu národa.

Z tohoto nasleduje, že ponač vláda predbežne nevyžiadala mienku národa ohľadom cirkevno-politických predloh, že musí byť národ náhradne opýtaný, či schvaľuje, či udobruje, či prijíma za svoje sankcionované už cirkevno-politické zákony.

Nepriatelia cirkevno-politických reformí odvolávali sa na národ; boli presvedčení, že národ bude s nimi, jestliže prehovorí k nemu.

Poltrefa roka sa už chystali, organizovali k boju, ktorým chceli zlomiť, zničiť liberálnu stranu. A že behom tohoto poltrefa roka usilovne pracovali nepriatelia liberalismu, to sme dostatočne videli, dostatočne skúsili.

Výsledkom tejto vytrvalej, neunavnej práce je: utvorenie ľudovej strany.

Jako účinkovala, ako agitovala ľudová strana, to nepotrebujeme do podrobna opisovať, veď sa agitácia táto diala pred našimi očami.

Videli sme tie prepočetné ľudové shromaždenia, na ktorých oduševnene rečnili magnáti a kňazia, popudzujú ľud proti cirkevno-politickým zákonom. Nižšie kňazstvo používalo všetok svoj vplyv jak na kancli, tak aj v spoločenskom živote, aby národ pohli do boja proti liberalismu. Nešetřilo sa peňazí, nie času a namáhania.

Vodcovia ľudovej strany nevyberali, neboli priberčiví čo sa týče spoločníkov. Im boli dobrí národnostní agitátori, antisemiti, jak len napomáhali ich ciele. Slovom obrovskú prácu vykonali, aby v rozhodnom okamihu na celej čiare, v celej krajine zvíťazili.

Tento rozhodný okamih je tu. A kde sú výsledky tých namáhání, tých agitácií, ktoré prevádzovala ľudová strana po celej krajine poltrefa roka? Človek by sa bol mohol nazdať, že keď nastúpi ten rozhodný okamih, totiž nové voľby, že liberálna strana bude musieť podstúpiť boj na život a na smrť, aby sa bola v stave udržať. A čo vidíme.

Ľudová strana, ktorej programm obsahuje

v sebe revíziu cirkevnej politiky, sotva bola v stave v 30-tych okresoch postaviť kandidátov.

To ani najmenej nemení na veci, či bude 5, alebo 10, alebo 30 ablegátov ľudovej strany sedieť v sneme. Tá okolnosť, že ľudová strana po tak ohromnej agitácii, len kde-tu mohla postaviť kandidáta, je makavým dôkazom, je zrejmom zárukou toho, že myšlienka revízie cirkevnej politiky je navždy pochovaná.

Keby národ uhorský nebol spokojný s cirkevno-politikou liberálnej vlády, bol by vo všetkých 412 okresoch postavil kandidáta ľudovej strany a títo by boli vo všetkých okresoch zvíťazili, a tak by boli smietli liberálnu vládu, jako keby ani nikdy nebola bývala na svete.

Milí rodáci! Toto faktum nech vám slúži za zrkadlo, jako sa máte pri nastávajúcich voľbách držať.

Kňazia vám vždy hovorili, že celý národ je proti cirkevnej politike liberálnej vlády, že ju celý národ zatracuje.

A čo dokazujú skutky? Pravú protivu toho. Národ mal teraz príležitosť otvorene mienku svoju vysloviť a mienku tú aj vyslovil, na javo dal tým, že skoro všade zavrhol kandidáta, ktorý si vzal do programu revíziu cirkevnej politiky.

Čo nasleduje z tohoto všetkého? To, že vás, milí rodáci, kňazia dosiaľ zavádzali, že len oni chcú revíziu cirkevnej politiky, lebo vidia, že im je odobratá z rúk moc, ktorú dosiaľ nad ľudom prevádzali.

Nedajte sa zviest milí rodáci! Nehlasujte na kandidátov ľudovej strany, ktorí nič inšie nechcú len vás znovu pod kňazské jarmo vstrčiť.

Nech žije liberálna strana!

Slovo k rodákam.

Keď riadky tieto do rúk dostanete, už len krátkych pár dní vás bude deliť od dňov, ktoré budú dňami súdu. Súdiť budete aj vy pri plnení najvýznamnejšieho vášho práva a najťažšej povinnosti, aby ste zas dľa toho vy posúdení boli. Blíža sa dni snemových volieb, pri ktorých máte dokázať svoju zralosť, pri ktorých máte dokázať lásku k vlasti, nežistné vlastenectvo a nezakalenú svedomitosť.

Od týždňov sme hovorili ku vám na tomto mieste pod názvom na čele tohoto článku vyloženom; dnes obraciame sa ku vám s *prosbou*.

Nielen my, lež našimi ústami prosí vás naša spoločná matka, drahá vlasť naša uhorská, aby ste v tejto významnej dobe ani len na okamih na ňu nezabudli, lebo akým spôsobom sa vy teraz postaráte o ňu, o jej potreby a budúcnosť, v takej miere odmení sa ona vám; takú bude

mať možnosť postarať sa o vás, dieťky svoje. Rodná zem naša, drahá to otčina nikdy nebola, ani nemôže byť nevďačnou, no žiaľbohu nie je to vždy tak s dieťkami. Synovia vlasti často sa zabudnú, z ľahkomyslnosti alebo z prospechu, nerozvážiac si následky nerozumného počínania, často sú nevďačnými i k svojej vlastnej škode.

Keď sa takéto veci i pri riadnych pomeroch pridávajú zvykly; keď pochopiteľná neorientovanosť, aj bez cudzieho vplyvu a navádzania často také smutné následky zapríčiňuje: tým skorej a v tým väčšej miere sa to stať môže a stane vtedy, keď nesvedomití agitátori, bezočiví klamári hnusným spôsobom ľud mámia, zavádzajú a búria. Takéto podlé skutky sú dnes na dennom poriadku. Zatratenia hodná, falošne «ľudovou» sa menujúca strana také prostriedky používa pri terajších voľbách, že sa každý statočný občan hanbou zardieť musí. Strana táto, roj čiernych krkavcov nezná nič svätého, nič šľachetného, nič poctivého, a k vykoristeniu všemožných výhod i takých prostriedkov sa neštíti, ktoré každý vlastenec s hnusotou a s ošklivosťou opovrhnuť musí.

Vidiac, že besné jej táraniny vážnejších a skúsenejších voličov omámia, ošialiť a oklamať nie sú v stave: s ukrutnou prefikanosťou obrátila sa na ženy a deti. Rozbroj, nesvár, zvadu rozšírila a zakorenila do familií. Pobúrila manželky proti manželom, matky proti synom a dcéry proti otcom. Náboženský fanatismus vstúpila do nich, nebo im sľubuje za verné prívrenstvo, peklom ich straši už aj na ten pád, ak len až do prepiatosti nezájdu v pokračovaní k prospechu ich divej strany. K záhube ich vedie falošným klamom, že sa ženám a dieťkam pre výstupky volebné nič stať nemôže. Prenasleduje aj statočných, tých vlastiverných kňazov, ktorí poznajúc streštenosť, ich bezbožnosť a nevlasteneckosť, s nimi nedržia a otvorene i okázale od nich sa odvrátia, a svet pred nimi dľa najlepšieho svedomia varujú.

Rodáci moji! toto je opravdový obraz ľudárov; takýto môžete spozorovať v každom volebnom okrese, v každej obci, v ktorých sa ľudári zjavili. Na vás je rad, aby ste poznajúc ich, ukázali im cestu. Vašou povinnosťou je brániť sa oproti tomuto politicko-sociálnemu moru. Od vás závisí, či sa krajina uhorská, vychýrená od tisíc rokov pre svoju lásku k slobode, za túto hnusnú škvrnu na jej dobrom mene urobenú bude musieť hanbiť, alebo nie.

Veríme vo vás; presvedčení sme, že vy poznajúc svoju povinnosť, že vy statoční a čestní občania slobodného štátu, že vy verní synovia dobrej vlasti vynesiete opravdový súd nad touto prekliatou stranou; že z vašich poctivých rúk dostane zaslúžený trest opovrzenia; že vašim pri-

činením navždy zanikne podvod a klam nesvedomitej luzy.

Vo vás a v statočnom smýšľaní vašom skládame my a vlast naša svoju dôveru. Budúcich pár dní rozhodne o dobrom mene našom. Krajina uhorská bola, je i bude slobodomyslnou. Ohromná väčšina okresov poše liberálnych vyslancov na snem; postarajte sa o to, aby naše horňo-uhorské, Slováckmi obývané okresy v hanbe nezostali. Postarajte sa o to, aby pre nesvedomitost podlých buričov my sme netrpeli.

Smele sa k voľbám a k víťazstvu. Sláva slobodomyslnej strane!

Pravdomil.

Liberálna a ľudová strana.

Minulú nedeľu môžeme nazvať nedeľou programných rečí. Kandidáti ablegátstva ponáhľali sa v predposlednú nedeľu voličov svojich osvietiť, rozpovedať im na jakom základe žiadajú ich dôveru.

Mnoho rečí bolo povedané, hovorili mužovia, ktorých každé slovo padá ťažko na váhu, hovorili ale aj takí kandidáti, ktorí si neosvojujú, žeby oni viedli verejnú mienku Uhorska. Hovorili teda vodcovia stránok a hovorili aj ich prívrenenci.

Nás o mnoho viac zajíma, čo povedal vodca, lebo dľa týchto slov riadi sa celá strana, než čo hovoril prívrenec tej alebo onej strany a následkom toho na tomto mieste budeme sa zaoberať len s rečami vodcov. Asiže hlavne dve reči chceme vyzdvihnúť: reč ministerského predsedu baróna Bánffyho a reč vodcu ľudovej strany, grófa Ferdinanda Zichyho.

A ani tieto nejdeme do podrobnosti rozoberať, lež vedľa seba postavíme len tie ich čiastky, ktoré sa vzťahujú na otázku kvóty a z toho, čo povedal o tejto otázke barón Bánffy a čo gróf Ferdinand Zichy, nech čtení čitatelia vidia, koho majú nasledovať.

Ministerský predseda barón Bánffy držal pred svojimi voličmi v Szilágy-Somlyóve obsérnu programnú reč, v ktorej otvorene rozpovedal medziiným aj stanovisko vlády v otázke kvóty, ktorá teraz natoľko zaujíma mysle všetkých občanov.

Ministerský predseda o kvóte hovoril nasledovne: „Som tej mienky, že Uhorsko nepotrebuje na seba prevziať také ťarchy, ktoré neunesie, ktoré nenie povinné prevziať. Práve preto požiadavka Rakúska ohľadom kvóty je nespravodlivá, bezzákladná.“

Požiadavku túto splniť nemožno, práve preto je celkom správne stanovisko kvótového odboru, ktorým chce záujmy Uhorska šetriť. Z tohoto ale nenasleduje, že už dnes možno povedať, jako bude otázka táto riešená.

Teraz sú pojednávania ešte v prúde, vyjednávania nie sú ukončené a tak sa nemožno jednať, že i jedna i druhá stránka vopred povie, čo je jej konečné rozhodnutie, lebo tak by prišlo k lámaniu chleba bez výsledku.

V tejto otázke nemožno teraz konečne rozhodnúť. Úlohou vlády je záujmy Uhorska brániť a majú pred očima pravdu, *nedovoliť, aby sme viac platili, než koľko platiť musíme, koľko je spravodlivé a potrebné.* Nepovoliť, aby sme od Rakúska prijali dar, lebo čo na nás pripadne, to chceme zaplatiť, lebo aj hrdosť naša nám rozkazuje, aby sme si v oči Rakúsku rovné práva požadovali.

Dosavadne pojednávania nevedly síce k výsledku, aby sa dalo ustátiť, čo treba platiť, *ale úfam sa, že ďalšie vyjednávania budú prajnejšie, a jestli že sa otázka na tom základe, na ktorom sa vyjednávania dosiaľ dialy, riešiť nedá, najde sa skôr-neskôr iný kľúč, aby sa vec čím skorej vybavila asice tak, aby záujmy jedného neurážaly záujmy druhého.*

Toto povedal ministerský predseda o kvóte. Úprimnejšie a otvorenejšie sa nedá hovoriť o tejto otázke, než ako hovoril barón Bánffy. Jeho stanovisko je celkom a úplne správne. Dnes, keď kvótové odbory úlohu svoju nedokonaly ešte, nedá sa nič istého povedať, ako bude kvóta ustálená. Jedno je isté, že Uhorsko nebude viac platiť, než koľko spravodlivosť požaduje.

A čo povedal gróf Ferdinand Zichy o kvóte? V Kečkeméte držal aj on v nedeľu reč, v ktorej sa aj on vyslovil o kvóte. Lenže jeho stanovisko v tejto otázke nenie ani najmien potešujúce. Gróf Ferdinand Zichy sa bez okolkov vyslovil, *že je on za pozdvihnutie kvóty.*

Nuž et. čitatelia ráčte teraz rozmýšľať a porovnať tieto dve osvedčenia.

Ministerský predseda povedal, že požiadavka Rakúska, aby Uhorsko platilo vyššiu kvótu, je nespravodlivá, bezzákladná. A gróf Ferdinand Zichy sa natiska, že on odhlasuje vyššiu kvótu, lebo je vraj Uhorsko v stave viac platiť, než koľko platilo dosiaľ.

Stanovisko ľudovej strany je tedy, že bez ohľadu na to, či je to správne lebo nie, chce vyššiu kvótu platiť, chce Uhorsko a občanov jeho nesprávne odaniť. A táto strana hlásala vždy o sebe, že ona chce ulaviť tarchy obyvateľstva. Pekné to ulahčenie, keď sa ponúka, že odhlasuje vyššiu kvótu a tým Rakúšanov povzbudzuje, aby len žiadali zvýšenie kvóty.

Aj dosiaľ sme vedeli, že gróf Ferdinand Zichy je päťolizačom Viedne, teraz sa ale o tom presvedčili aj všetci čitatelia.

Ale aj o inom sme sa presvedčili ohľadom Zichyho. Jeho slovenský orgán „Kreštan“ besný článok bol nedávno uverejnil, že vláda len preto rozpustila snem, aby si mohla dať vyvoliť takých vyslancov, ktorí odhlasujú vyššiu kvótu, šprihal na vládu, že zapredáva krajinu Rakúšanom, že Bánffy už vopred sľúbil Rakúsku, že privolí k zvýšeniu kvóty.

A teraz čo vysvitlo? To, že nie barón Bánffy, lež gróf Zichy chce zvýšenie kvóty.

Nuž et. čitatelia, teraz vidíte, kto je to ten Zichy! Súďte, čo to za politika. On vo svojich časopisoch brizga na vládu, že chce kvótu zvýšiť a sám sa osvedčil, že je za zvýšenie kvóty.

Nuž et. „Kreštan“ čo teraz? Kam z konopí?

Chvala Pánu Bohu, že Zichy ešte dost zavčasu shodil zo seba larvu, tak že ho voličia mohli ešte pred voľbami vidieť v pravom svetle, a dost majú času, aby sa s oškľivením odvrátili od strany, pod vodcovstvom jeho stojacej.

Jestli by bol ešte niekto, kto by nebol na čistom s cieľami ľudovej strany, teraz sa mu už dozaista otvorily oči a vidí, že ľudová strana je len prostriedok, pomocou ktorého sa Zichy Viedeňčanom a Rakúsku zalieča, aby si pre seba získal výhody. Za tieto výhody chce Zichy celý uhorský národ zapredať.

Dolu s takým vodcom!

Pred urnou.

Ešte pár dní a uhorskí voličia budú stáť pred urnami, aby použili svoje najkrajšie ústavné právo a oddali svoje vótum na toho kandidáta, ktorého chcú mať za svojho zastupiteľa na sneme.

Slobodomyslná, liberálna strana dosavád' vždy jako najsilnejšia, najmohutnejšia strana vyšla z volebného boja a pevne veríme, že i teraz posilnená vyjde, lebo jej zásady, jej program sú čisté, stojace na zdravom základe. Liberálna strana zabezpečila občanom vlasti slobodu smýšľania, lebo je ona najrozhodnejším nepriateľom tmy a takých pokusov, ktorými chcú jednotlivci udržať ľud v temnote.

Preto, že liberálna strana rozširuje osvetu a snaží sa na každom kroku vymaniť obyvateľstvo z tmy, že novými zákonami zabezpečila občanom slobodu smýšľania vo všetkých veciach jak verejných tak súkromných, povstali viaceri **rytieri tmy** a založili ľudovú stranu, aby prekazili šírenie sa osvety a slobodného smýšľania. Z programů ľudovej stany iného nevyčítaš, len pod názvom revisie zrušenie cirkevno-politických zákonov, ktoré poisťujú občanom slobodu v náboženských veciach. Týmto rytierom tmy sa to nelúbi, že novými zákonami ľud má zabezpečenú slobodu smýšľania, že následkom tohoto stojí na ceste osvety a preto aby ukryli svoje sobecké ciele, založili «ľudovú» stranu, aby týmto pekným menom privábili k sebe ľud, ten ľud, ktorý chcú i *naďalej udržať v tmách.*

Prečo že ľudovú stranu nezaložili prv než prišli k pojednávaniu cirkevno-politické zákony? Preto, že proti liberálnej strane nemohli nič namietnuť a teraz sa strašne rozhnevali na túto stranu len preto, že zabezpečila občanom slobodu smýšľania. Z tohoto už jasne vysvitá, že zakladatelia ľudovej strany chcú udržať vo tme ten ľud, pomocou ktorého chcú sa dobyť víťazstva. Zaiste treba k tomu veľkú porciu závratníckej

smelosti, lákaf k sebe ten ľud, ktorý chcú pripraviť o slobodu.

A že vodcovia ľudovej strany vyhodili svoju sieť zvlášte na Slovákov, to je najzrejmejším dôkazom toho, že si myslia, že im Slováci najľahšie sadnú na lep, že Slovákov najľahšie možno podvieť a oklamať. Prečo že na pr. vodca ľudovej strany gróf Ferdinand Zichy nevystúpil v okrese rácalmáškem, v ktorom má svoje najväšie panstvo, v ktorom stále býva? Preto drahí rodáci, lebo tam sú voličia priateľmi slobodného smýšľania a už pri voľbe roku 1892 keď im ich ablegát Július Nagy oznámil, že na sneme bude žiadať cirkevno-politické zákony, toto jeho vyslovenie prijali s najväčšou spokojnosťou a napriek tomu, že gróf Zichy z celého svojho panstva sohnal od išpána po béreša hlasovať proti nemu, predseda Nagy veľkou väčšinou zvíťazil. To sa už potom presvedčení voličia!

Veríme že sa ani Slováci nedajú omámiť svodcom ľudovej strany, tak jako sa nedali a ani nikdy nedajú omámiť voličia rácalmáškého okresu napriek tomu, že tam býva vodca ľudovej strany. Slováci už len preto, že ich vodcovia tejto strany držia za sprostých a ľahkých ľudí, ktorých možno najľahšie zväbiť a podvieť, mali by raz navždy vypovedať ľudovú stranu zo svojich okresov.

Kancellária ľudovej strany ustavične oznamuje, že má kandidátov vo fórote, aby sa len na ňu voličia obrátili. To veríme, dosť je kňazských a magnátskych potrimiskárov a pätolizačov, ktorí by radi byť ablegátmi a za mandát predali by aj plášť Krista Pána. Ale už i toto môže byť svedectvom toho, že ľudová strana porozposielajúc do volebných okresov za kandidátov takých ľudí, ktorí sú nie súci za ablegátov, lebo okresy neznajú, že táto strana sa nestará o záujmy okresu, ale len kňazským potrimiskárom chce zaopatrif mandáty, ktorí by potom všetko to, čo je dobré pre kňazov odhlasovali a neznajúc záujmy svojich okresov boli by len na škodu vojičom.

A vy Slováci pridružili by ste sa k takej strane, ktorej hlavným cieľom je len kňazské vrece? Vy Slováci chceli by ste dať do rúk moc nad vami magnátom a kňazom? Vy Slováci chceli by ste sa zriecť slobody, za ktorú vaši otcovia keď bolo treba, krv vylievali? Vy Slováci, ktorí ste už ťažko trpeli pod panstvom jednej triedy, opäť chcete dať moc do rúk jednej triede? Slováci, vy si chcete upliesť korbáč na vaše telo? — Nie, to neveríme! A že ste na to dosavád ešte neprišli, že vás chce do moci dostať jedna trieda, pripisujeme to len tomu, že vás reverendu nehodne nosiaci ľudia zaslepili. Otvorte oči! Straste so seba pijavice ľudovej strany, ktoré

pripravujú hrob pre slobodu smýšľania! Dokážte svojimi hlasmi, že ste upovedomeli občania vlasti a že ste porozumeli veľkolepým snahám liberálnej strany!

Slováci! Nikdy ste neboli priateľmi tmy, ale vždy ste pokračovali na ceste osvety. Nedajte sa s nej odvrátiť ani teraz, lebo mýlny krok ľahá za sebou prepasť tmy, z ktorej sa ťažko vy-môžete.

Nech žije liberálna strana, ktorá osvecuje, nech zhynie falošná kňazská, ktorá tmu rozširuje!

Hor sa za slobodomyslnú stranu!

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Volebné pohyby. Vnútoraná politika teraz skoro úplne odpočívá, lebo jak vláda, tak aj ostatní vážni činitelia politickí sú pripravami k voľbám zaujatí.

Pominulú nedefu poponáhľali sa ešte všetci tí kandidáti, ktorí nerozpovedali svoj program, do okresov; medzi takými kandidátmi boli aj štyria ministri, asice ministerský predseda barón Bánffy, minister pravosúdia Erdély, minister kultu Wlassics a finančný minister Lukács.

Ministri boli všade nadšene vítaní. Pozoruhodné je zvlášte privítanie ministra pravosúdia Erdélya v Jászberénye. V Jászberénye bol už dlhý rad rokov gróf Albert Apponyi jednohlasne volievaný a tentoraz obyvatelia menovaného mesta poprosili Erdélya, aby prijal kandidátstvo; zvolenie jeho je isté. Apponyi celkom tratí pôdu pod nohami; nenie nemožné, že nebude nikde zvolený a tak nebađe ani členom parlamentu.

Ľudová strana napína všetky možné a nemožné sily. A keby zostala len pri napínaní síl, nuž by to bolo ešte dobre, z politického stanoviska nebolo by možno proti tomuto námietky robiť, lenže chyba je, že kňazia tak huckajú ľud, že sa už na viac miestach dopustil výtržností. Tak dozvedáme sa, že v Spiši, v Orave a v Brezne tak garazdili nahuckaní ľudári, že museli žandári zbraň použiť a muselo byť vojsko rekvirované, ktoré bude na úzde držať rozpálených voličov a nahuckané ženy.

Srdečne sa tešíme, že napriek všetkým námabám kňazov väčšina obyvateľov Horného Uhorska neohrozene zotrúva pri liberálnej strane, takže je víťazstvo tejto vo všetkých volebných okresoch zabezpečené.

Jako známe, voľby sa započnú 28-ho októbra a trvať budú 10 dní. Ústredné volebné výbory, aby čas rozčulenia čím viac ukrátily, deň voľby určily zväčša na 28-ho októbra.

Kontrolné vojenské shromaždenia. Ministerstvo honvédstva ohľadom na voľby vyzdvihlo tie kontrolné shromaždenia rezervistov spoločného vojska a honvédstva, ktoré sa mali vydržiavať od 15-ho októbra do 6-ho no-

vembra. Jak sa kontrolné shromaždenia budú náhradne neskoršie vydržiavať, o tom bude obecenstvo dostatočne poučené.

Panslávci a ľudová strana. V Turč. Sv. Martine vychodiace „Národné Noviny“ priniesly slávnostné osvedčenie, že sa národnostná, lepšie povedané panslávská strana, čo taká nesúčasť sa na voľbách. Ponevác ale ľudová strana vzala do svojho programu aj požiadavku, aby národnostný zákon bol do života uvedený, odporúča prívržencom svojim, aby ľudovú stranu všemožne podporovali.

Z tohoto osvedčenia jasne vysvitá, že sa ľudová strana spojila s turč.-sv.-martinskými panslávami a že sa vzájomne podporujú. — Toto spolčenie sa ľudovej strany s panslávami podkope jej úplne nohy.

Taliansko a trojcisársky spolok. Taliansko, jako sa to v politických kruhoch povráva, vystúpi koncom tohoto roku z trojcisárskeho spolku, ktorého cieľom je udržanie pokoja.

Millennárne pomníky. V minulú nedeľu boli odhalené posledné dva millennárne pomníky, asice v Devíne a na vrchu Cenku pri Brassove.

Zatvorenie výstavy. Millennárna výstava bude 3-ho novembra zatvorená, kto si ju chce ešte obzreť, nech sa poponáhľa.

Čierne zástupy.

V riadnych okolnostach snemové voľby sú, ba aspoň mali by byť politickým sviatkom. Používanie najsvätejšieho práva a plnenie najvážnejšej občianskej povinnosti zaslúži, aby bolo všemožne uctené, zasvätené. Tak by to malo byť všade, no možným je to len tam, kde zralé, jasno ohraničené, múdre pochopované zásady panujú, a kde býva ľud veľkými i malými vodcami volebných pohybov rozumne a svedomite vedený a na zásadných stanoviskách udržiavaný. Voľby takéto tiež sú bojom, je to ale boj ústavný, čestný a tak blahonosný: je to *boj v pokoji*.

Ponevác sa ďalej v parlamentárnej ústave premožená menšina zvíťazivšej väčšine podriaďiť musí, ponevác rozhodná väčšina právoplatne zastupuje celok a tak po rozhodnutí hneď sama od seba nasleduje zákonná shoda, pri ktorej bývalí protivníci musia sa zase stať priateľmi, lebo predmetu a základu k protivnenstvu už viacej nemajú: nepodvratne vyplýva a nasleduje z toho, že boj volebný rozhodne vyžaduje *pokoj v boji*.

Ale žiaľbohu u nás nenie tomu tak. Falošné, klamlivé, bezzákladné heslá zastupujú, majú nahrádzať opravdové zásady. Povolani i nepovolani, oprávneni i neoprávneni, ba vynútení vodcovia a vodičkovia volebných pohybov plnými ústami odvolávajú sa na zásady bez toho, žeby dakedy i čo by len jednu spomenuli. Názov prázdny má nahradiť chybujúci obsah, a ľud, ktorému sa k vecnému rozmyšľaniu a dôkladnému rozvažovaniu ani času a príležitosti nedostáva, heslami kla-

maný slepo sa hrnie ba i do nadšenia sa nahucká má-mivým a záhubným podvodom.

Pokoj ústavného boja je zničený, boj prestal byť meraním síl v pokoji, a stal sa krutým, ba skoro už vražedným válčením rozdráždenej zaslepanej massy.

A kto je tomu vina? Nesmieme viac okolkovať, každá šetrnosť bola by v tejto dvanástej hodine neod-pustiteľným hriechom a preto otvorene, jasne a určite vypovedať musíme: že príčinou všetkého toho byly a sú *čierne húfy vodcov ľudovej strany*.

My čo verní prívrženci blahonosných zásad liberalizmu bojovali sme v smysle a hraniciach týchže zásad čestne, lojálne i proti protivníkom. My šetrili sme osoby, postavenia a hodnosti prívržencov nám protivných strán, robili, zachovávali sme to až do výstrednosti, až ku našej škode. My zvlášte mali sme ohľad na kňazov a všemožne šetrili sme ich. My hľadeli sme neporušenou, nedotknutou zachovať a udržať ich úctu u ľudu. My túžili sme po tom, aby ich vplyv na veriacich, ktorým im, ako duchovným otcom patrí, udržaný a neohrozený zostal. My s úctou blížili sme sa k nim a s úctou hovorili sme o nich.

Nie tak oni. Oni v svojom najnovšom, neospravedli-nenom, slepom i besnom fanatizme boli diví. Skutky, tisíce dôkazov hovoria o tom, hlásajú ich hanbu. So dňa na deň, z obce do obce skusujeme to, že hodnosť svoju, povinnosti i povolania svoje zabudnuvší kňazovia a kapláni bezočate, hanebne a nesvedomite búria im k vedeniu a k vyučovaniu sverený ľud.

Hania a tupia vrchnosti, ničia vážnosť týchže, ba tak ďaleko sa zabudli, že oplúvať a výkalami ľudskými obkydávať rozkazujú každého, kto sa z bársktorej inej politickej strany v ich obciach uká'e. Dom i kostol, ulice i dvory sú tým miestom, na ktorých títo čierni krkavci k zburu povzbudzujú, a že oni skutočne chcú silu hmoty využívať dôkazom je to, že k ústavnému boju nie voličov pripravujú, ale k výstupkom, pre-činom ženy a deti búria, organizujú a vysielajú. Hanbíme sa v mene celého Uhorska, že nám toto spomínať nutno, no ďalej to nepovšimnutím pominúť bolo by hriechom, bolo by spoluvinnou.

No rozviažu sa oči ľudu, a za všetko utrpenia, ktoré mu búrením týchto pseudo-duchovných otcov na-stane, zadostučinenie požadovať bude. Oj, aj vy povolanie svoje volebné zabudnuvší pastieri ľudu práve tak neujdete časnému i večnému trestu, ako my jednoduchí, keď hrešíme. Nastane súd, ktorý bude spravodlivý.

Zaobídeme sa i bez vás, nech len Otec náš ne-beský bude nám na pomoci, nám osočovaným, no ver-ným bojovníkom za Boha, kráľa, vlast a národ.

Syn ľudu.

Volebné pohyby.

Haňba a potupa pred celým vzdelaným svetom tým nesvedomitým, prepätým papularom, ktorí našich Slovákov stálym huckaním o celý zdravý rozum pri-

vádzajú. Miesto toho, žeby poučovali svet k mravnosti a zdvorilosti, kochajú sa v tom, že ho čím bližšie dovedú na stupeň hoviadka. V jednotlivých obciach naučili ľudí štekať. Koľko babských sprostých drgňí je v dedine, každá sa vyrúti jaknáhle počuje dva tri koče hore lebo dolu hradsťou, a jako na kommando začnú všetky haf! haf! haf! ani čoby šinter krdel psov bol vypustil.

Tak prijaly minulé dni už na viac miestach vzdelených ľudí, ktorí prišli do dediny, aby sa s ľudom úprimne porozprávali. Hovoria, že v niektorých farách držali každý večer školu, v ktorej sa dedinské baby hafkať učili. Pani gazdinka bola preceptorom, — tá vraj najlepšie vie štekať, lebo sa to mala kedy učiť. Sám pán farár jej môže v tomto ohľade skvelé vysvedčenie vystaviť, lebo veď aj jeho koľko ráz obliala jazykovou polievkou.

Na niektorých miestach sa štekanie ešte dosť neprincípili, tam len výskajú a hneď koly z plota vyfahujú, jako čoby by sa bola celá dedina zbláznila.

Tak ďaleko priviedlo huckanie ľudovej strany, že na mnohé miesta už teraz sa muselo vojsko poslať. Výhlady sú smutné, lebo násilensťvo musí byť násilensťvom utlačené, a koľko biedných ľudí prijde na mizinu pre jeho besnotu, koľko rodín stane sa bedármi, keď sa hlavný člen rodiny pozabudne a z človeka stane sa divý zver.

Fary sú politickými strediskami a kňazia stali sa kortešmi. Najviac sa zapodieľajú s babami, na tie majú najväčší vplyv, tým môžu všetkého nahovoriť a môžu medzi tieto postaviť gazdinku so zástavou ľudovej strany. Takto je regiment hotoví a začínajú sa prípravy k voľbám. Kde sú baby, tam musí byť aj regiment detí, aby človečenstvo nevyhynulo, tieto decká vreštia, krik, lom robia, a to je zas ľudovej strany banda.

Už sme koľko ráz počuli, že farské gazdinky sú veľmi smelé, že si pán farár s dvoj-troj ročnou gazdinkou už rady dať nemôže. Táto smelosť farských gazdinkiek prešla teraz ako chytlavá nemoc na viac báb, a chlapom povedia, že kuš! seď pri kaehľach, však my spravíme politiku. Jako keby nebol muž vydržiavajúcim členom rodiny, jako keby sa on nemusel starať na ženu a dietky, a jako keby muž nebol povoláný k tomu, aby nad svojím a svojej rodiny osudom rozhodoval. Vo viacerých slovenských dedinách v rodinnom kruhu tie isté pomery počínajú nastávať, jaké sú v niektorých farách. Gazdinka nosí nohavice, pán farár má len reverendu. Keď čuchne, zle je s ním, lebo svet hneď viac bude vedieť o ňom, jako si to sám praje. Gazdinka to vykričí. Nuž a dedinské baby už ani s krikom sa nevyhrážajú ale hneď päsťami idú a nechtami škrabú. A muž nemá toľko smelosti, aby ženu poslal ta, kam patrí, lebo veď vidí od farskej gazdinky, že baba má veľkú moc.

Smutné sú to pomery. Do volieb ešte ako do volieb, ale potom! Keď kaplána vymenujú za farára musí si nabrat gurážu, keď si gazdinu bude voliť. Či chce či nechce musí zostať liberálom a musí bojovať proti ľudovej strane, ktorej školu všetky, za gazdinku

súce osoby už odbavily. Boj ľudovej strany teda aj ďalej bude trvať, to hlása ľudová strana a v tomto má celkom pravdu.

K službám hotoví sú pre ľudovú stranu aj taki lapaji a chrapúni, ktorí hneď a hneď sú v stave okná vybiť, alebo poctivých ľudí napadnúť. Títo sú obyčajne pri každom ľudovom shromaždení prítomní.

Takto to stojí s našimi volebnými pohybami. Ale keď počas voľby pár krikľúňov pozavierajú, na čo sú veľké výhlady, nuž potom bude vresku a kriku, pre násilensťvo, ktoré liberálna strana pácha.

Len sa teda chystajme k voľbám!

DOPISY.

Trenčín, 20. októbra.

Veľactená Redakcia!

So dňa na deň čudnejšie chýry dostávame z vidieku. Ľud je na všetkých stranách tak zbúrený, že sa toho najhoršieho obávať možno. Z horých strán stolice zas pýtajú vojsko, a už nenie takmer ani jedného regulárneho vojaka v kasárni, všetci sú už po dedinách, kde zbúrený ľud, zvláštne ale ženské jak na rozume pamätané zúria. Dnes zas pýtali vojakov na Kysuce a do Žiliny, kde otrúčený ľud už napáda každého, koho popadne.

Takto vykortešovala ľudová strana. Keď pár bezrozumých ľudí pozavierajú, alebo čo sa ľahko stať môže z nich zrazia, kto sa bude starať o tých čo doma zostanú? Vydržanie vojska mnoho peňazí bude košovať a to pôjde tým na kožu, ktorí pri terajších pohyboch rozum potratili, ktorí sa dali rečiami nahuckať, že ani sami so sebou nevládu. Veru máme aj tak dosť biedy. Zlá zátva, zlé počasie, z polovice je ľud blízko k hladovaniu a predsa sa páči jednotlivým že vraj dobrým priateľom ľudu také komédie zastrájať, ktoré ho celkom na onivoč dovedú.

V našom okrese sa tiež čosi strojí ale len tak po šušky. Kandidát ľudovej strany Jaroslav Minich už sa späť utiahol, ale miesto neho vystúpil Markovič, lekár z Nového Mesta nad Váhom. Teraz chodí po dedinách a hľadá si prívržencov. Do Trenčína si netrúfa prísť, tu by málo priateľov našiel, len sa usadí v susednom lstebníku u pensiovaného farára Mednyánszkeho, a tam chodí mu referovať čo a jako stojí. Trenčianski ľudári — no malá hŕstka ich je — len v noci sa ukazujú, len v noci politizujú, svetla sa boja, len tmu hľadajú.

Ináč stoja veci kandidáta slobodomyselnej strany veľmi prajne, tu sa ľudári darmo budú namáhať.

Voľby budú v celej stolici dňa 28. októbra. Voliť sa bude v Trenčíne, v Banovciach, v Púchove, v Považskej Bystrici, v Byči, v Žiline, vo Varíne a v Čaci. V nedeľu vydržiavané zasadnutie stoličného výboru už aj vyznačilo predsedov to jednotlivých volebných okresov. Na tomto shromaždení bol prítomný aj kaplán Kardos, ktorý nebol s výrokom predsedu spokojný a žiadal, aby voľba miesto Žiliny v Rajci bola vydržiavaná. No výrok bol už vyrečený, keď pán kapláno jachtavo rečnil začal, nuž ani rečou nič docieľiť nemohol. Mal on rozprávať, kým výrok ešte vyrečený nebol, potom by sa bolo mohlo o tomto predmete ďalej pojednávať. Kaplán by

takéto jednoduché poriadky mal poznať. No Kardos strašne nazlobený bežal na železnicu a krik a vresk robil až pokiaľ do Žiliny neprišiel. Či ešte aj teraz krik robí, o tom zprávy mlčia.

S Bohom!

Trenčan.

Orava, dňa 17. októbra.

Veľactený Pán Redaktor!

Chýr o zatvorení snemovne nás veľmi nepredesil, ba s uspokojením sme ho prijali, už len aj preto, že sa čím skôr dožijeme pokoja, ktorý nám „Judová strana“ ešte pred rokom narušila. Keď už ale potratila jak duševné tak telesné sily; keď poburovanie jej nedonieslo žiadaneho výsledku: nuž teraz už len jako keď sviečka dohára, ešte kde-tu vyblkne aby potom celkom vyhasla. Tak podobne i „Judová strana“ v dolnom okrese už len tie posledné sily sbiera — vyblkne tu i tu po obciach, aby potom v deň voľby úplne a navždy vyhasla a zmizla.

Jak náramne chytrá sa zmohla Judová strana u nás, tak náramne sa počet jej prívrcencov menší pred samou voľbou. Spokojne môžeme tvrdiť, že teraz vyjmú ešte zo pár kňazov a dajedných rublistov, a Judová strana len bola.

Judová strana sa sama zakopala u nás tým, že kandidovala tu neznámeho muža, ktorého ruble málo osožily a osožia. Veľmi nám to čudno padá, prečo si tohoto pána Turčania nezadržali? Prečo ho tam nekandidovali?

Sama seba zhubila táto strana ďalej tým, že jednotliví kňazia, keď videli, že s programom Judovej strany nedocielia nič, začali hlásať, že liberáli idú vieru a náboženstvo brať, že grunty vezmú a dajú do prenájmu židom, že poddanstvo uvedú atď. Lud toto uveril všetko, ale pozorne aj pozoroval všetko a keď sa presvedčil, že toto hlásania je lož — a keď túto lož ešte aj z úst ne-jedného kňaza počul: odsúdili Judovú stranu. Dnes strana nášho milovaného vyslanca pána Árpáda Kubinyiho obsahuje päť šestín, a ani tá šiesta je nie Judárom istá.

Z horného okresu tiež máme zprávy, že veru aj tam Judári už na slabých nohách stoja.

Z Liptova počívame, že najnovšie aj tam medzi Judarmi, zvlášte medzi kňazmi voľajaké nedorozumenie vypuklo, následkom čoho mnohí odpadli od tejto strany.

Nuž, ale nenie to ani čudné, veď tam každý sobecké ciele nasleduje bez všetkého presvedčenia. Dobré ale tak, lud sa presvedčil, že tí ktorých povinnosťou je, aby sebe zverených poučovali, chránili, dokázali sa Judu potajomnými nepriateľmi. Nech potom nebanujú, keď budúce Jud ich poučovania nedôverive bude prijímať a ich účinky posudzovať.

Takto hľa stoja veci u nás, — takto čakáme voľby.

Pán Boh s nami a zlé preč. Oravec.

Čaca, 16. októbra.

Ctený pán Redaktor!

Prosím uctive ráčte nasledujúcich pár riadkov vo vašom ctenom časopise uverejniť:

V pondelok, 12. tohoto mesiaca držal vládnu stranou u nás zase kandidovaný Leo Lánczy, bývalý náš ablegát na Čaci programú reč. Ku privítaniu celou inteligenciou, výjmc kňazov, tak obľúbeného kandidáta sišlo sa veľmi mnoho voličov.

Pred poludním po jedonástej prišiel na koči spolu s p. barónom A Popperom. K počte kandidáta vystavená

bola pekná, chvojinou a zástavami bohate ozdobená brána; na jednej strane stál nápis „Isten hozott“ a na druhej „Éljen Lánczy Leo!“ Pri tejto bráne očakávali ho jeho početní voličia. Keď koč dorazil k bráne, shromaždené dámy počtily pána Lánczyho peknou kytkou kvetín.

Po programnej reči bola na mýte hostina, na ktorej sa vyše 200 ľudí súčastnilo.

Naši kaplankovia majú teraz plné ruky práce; vo dne v noci chodia okolo po volebnom okrese a kortesujú na Judovú stranu. Len aby od toho mnoho behania nedostali nejak zapálenie pľúc.

Volič.

Orava, v októbri.

Vysokoctený pán Redaktor!

V 40-tom čísle „Kreštana“ pán Zoltán Zmeškal napísal dlhší článok pod titulom: „Voľby pred dvermi“; nechcem sa s tým pánom dohadovať, lebo som prislabý k tomu, len jednu záležitosť cheem, o ktorej som presvedčený, že sa táže ináč stala, jako bolo v Kreštanovi opísané, ct. čitateľom rozpovedať a síce: Pán Zoltán Zmeškal medzi iným vyhlasuje, že bývalého rychtára Šimeka z Brezy suspendovali, a dobre, že ho nezavreli, lebo sinkasovanú daň s dobrým úmyslom sveriac okolnému notárovi, tento peniaze premárnil. Pravda je, že ho z úradu suspendovali, ale preto, že Šimek mnohých, daň platiacich do odpadku dal, a daň inkassoval a seba zadržal; personálky od mnohých si tiež tak pre svoju potrebu nechal. Bola inkvizícia, prirovnaly sa daňové knižky s dennikom a s tabellou a vysvitlo, že Šimek od tých ľudí, ktorí boli do odpadkov daní, daň sinkasoval. Možno je, že okolný notár bol v tom zamiešaný, ale vtedy už bol mrtvý; vtedy bol okolným notárom pán C. Klinovský, terajší slúžny v Námestove, a to vie aj pán Zmeškal, že pod notárstvom pána Klinovského, ktorý nikdy obecnie alebo štátne peniaze do ruky nevezal a o ktorého statočnosti každý, kto ho zná, je presvedčený, sa to nestalo. Šimek informoval pána Zmeškala a chce svoju nevinnosť preukázať, preto to všetko na toho zomrelého notára zložil. Pán Zmeškal ho vtedy zastával, možno, že by ho boli aj zavreli, bárs aj asi 800 zl. do štátnej kassy zaplatil, a Šimek sa mu teraz odslubuje kortesovaním proti tej židovsko-liberálnej, tatárskej, satanášskej, zednárskej (a Pán Boh vie ešte jakej) strane, ktorá si vytkla za cieľ: miluj blížneho svojho, jako seba samého.

Volič.

Ilava, 20. októbra.

Ctený p. Redaktor!

V nedeľu, dňa 18. t. m. okázale prijali sme nášho bývalého a veríme pevne že i budúceho ablegáta Jurka Kubinyiho. Jako inteligencia, tak i roľníctvo z okolia llavy prišlo poslúchať programnú reč Kubinyiho.

Veru musím uznať a so mnou všetcia voličia, že Kubinyi dobre zná potreby svojho okresu, lebo v svojej reči pripomenul potrebu regulovania Váhu, čo si my veru žiadame, lebo keď sa Váh vyleje, mávame veľké škody. Ďalej hovoriac riekol, že pokladá za hlavnú úlohu spravodlivejšie rozvrhnutie dane od hlavy a vojenskej dane, jako i podporovanie Judovej výučby od štátu.

Nuž hľa, i tu vidno, že Kubinyi zná naše tarchy a ulavenie týchto považuje za najhlavnejšie úlohy. Preto teda pridržajme sa verne jeho zástavy i teraz, lebo nový človek, ktorý ešte nikdy nebol ablegátom, nemôže nás ani tak zastáť jako ten, ktorý má už dávnejšie spojenia s vládnymi kruhmi. Nám pospolitým ľudom i to

má byť znakom, aby sme zvolili znova Kubinyho, lebo okolo jeho zástavy stala si celá inteligencia okresu ilavsko-puchovského, nuž a keby Kubinyi nebol verne plnil svoje povinnosti ablegátske dosavád, tak v prvom rade by sa bola od neho inteligencia odtrhla. Ale inteligencia je za neho a my by sme len sami seba škodili, keby sme takého človeka, ktorý má už aj pekné zásluhy o okres znova nezvolili. Kubinyi už mnoho dobrých skutkov vykonal, a veríme, že i na budúce bude záujmy svojho okresu na srdci nosiť.

V našom okrese chce by sa dať zvoliť za ablegáta aj blumentálsky farár z Prešporku, istý Havlicsek. Nuž ale my zaňho hlasovať ani len nemôžeme, lebo on naše potreby nezná a v našom okrese je cudzím človekom. Jeho schopnosti musia byť tiež slabé, keď nevystúpil v Prešporku, tam kde ho znajú. Pravdepodobne tam Havlicseka dobre znajú a tak by tam nebol dostal ani hlasu, nuž prišiel k nám probovať šťastie. Ale sa sklame. Lebo my síce ticho počúvame nahovárania od kňazov, ktorí zaňho kortesujú, ale pri voľbe predsa len svoj hlas s čistým svedomím oddáme na Jurka Kubinyho. *Volič.*

Bánovce, 21-ho októbra.

Otený Pán Redaktor!

Tieto dni vyše 200 voličov nášho okresu bolo v Budapešti a ponúkli mandát nášho okresu pánu *Poljakovi*, bývalému hlavnému direktorovi železníc. Tento prijal mandát, jeho vyvolenie za slobodomyslného vyslanca je celkom isté. My totiž už od rokov chodíme a robíme na tom, aby cez náš vidiek išla železnica, t. j. aby železnica zo Žabokrek so železnicou povážskou bola spojená. Náš terajší vyslanec-kandidát nám toto na isto prisľúbil, a hneď aj kroky porobil, aby sa naše višne čím skôr vyplnili. V jeho programnej reči, ktorú tieto dni bude držať, svoj sľub pred celým okresom potvrdí.

Železnica prospeje nášmu gazdovskému ľudu, zväšte ale prospeje zavuhrovským fabrikám a priemyslu celého okresu. Preto bývalý vyslanec náš gróf Zay tiež podporuje všemožne voľbu *Poljakovu*.

Ľudová strana u nás ani sa nehne. Škoda by bolo mier a pokoj pokaziť a ľudí do boja vohnať, ktorý nemá žiadneho smyslu, žiadneho cieľu.

Pri voľbe, ktorá 28-ho októbra vydržiavaná bude, prezesom bude Aurel Sullay, advokát a verný prívrženec slobodomyslnej strany. Zväššej čiastky jemu môžeme ďakovať, že sme takého kandidáta a budúceho vyslanca dostali, ktorí naše najvrednejšie prania uskutočnia.

Bánovčan.

Thurik, 15. okt. 1896.

Otený Pán Redaktor!

Už od dvoch týždňov sa poberám zdeliť udalosť, ktorá sa minulého mesiaca u nás prihodila, ktorú ale uverejniť pre poľné roboty som dosavád nemohol, a ktorá viem že ani v celej krajine páru mať nebude.

Hovorím ešte minulého mesiaca sa stalo, že Michál Baranec kočíš to jedného plátenika z Tápěšova — zo sv. zniklášskeho trhu idúc, bol od svojho gazdu pri obci Vlašky kone napojit poslaný, ktorý pri tomto napájaní s koňa spadnul a bol prudkými vlnami Váhu zachytený a pohltnutý. Jeho mrtvola len na treť deň bola v chotári našom na breh vyhodená a skrze p. Zoltána Thuránszky vytiahnutá.

Já ako predstavený obce som túto smutnú udalosť hnedky patričným vrehnostiam oznámil, na čo som to

heslo obdržal, by utopenca pochovať dal. Na rozkaz tento som nemeškal na cintoríne jamu dať vykopať. Kým sa ale jama kopala prišiel utopeného otec menom Ján Baranec, ktorý po preliati slz horkých nad svojim nešťastným synom s pomocou tam prítomných pribral sa ho ostatný raz na cestu večnosti preobliecť; svojho furmana ale poslal po farára mestečka Teplá, žeby jeho nešťastného syna prišiel pochovať.

Furman prijdúc k farárovi Jánovi Wlošák, predniesol mu, že v akej záležitosti prišiel.

Po preukázaní dovolenia, vzťahujúceho sa na pochovanie mrtvoly, — pytal ho, aby sa mu páčilo na príležitosť sadnúť a nešťastlivého ist pochovať. Na čo farár sa ho spýtal, či peniaze doniesol.

Furman mu odvetil že je on len najatý, gazda ale ktorý je na mieste, že mu poriadne zaplatí.

Na tieto slová zreval na furmana a päsťou buchnúc na stôl riekol „Ja som nie žid aby sa išiel na obličaj miesta rátať! Dones najprv zaplatiť a potom pôjdem pochovať!“

Furman volky nevolky musel kone zkrútiť a prázdny sa navrátiť.

Za tento čas otec svojho syna obliekol a do truhly položil. Zvonit sa mu tiež dalo, na čo sa ľud okolo jamy nešťastného vo veľkom počte zhromaždil, čakajúc len farára s rektorom.

Jaké bolo ale prekvapenie každého keď príležitosť prázdna prišla a bez farára. Jedni začali povrávať, že ak iste farára nebol doma. Furman im ale vysvetlil, že pre akú príčinu prišiel s prázdnyim vozom nazad.

Prítomné obecnstvo sa na tento chýr velice zarazilo a rozhorčilo, pričom jedni radili, aby nešťastlivý aj bez takého veľkodušného kňaza položený bol do matky zeme, bo že takto bude ľahšie odpočinutie večné. Tento návrh jedonkazdý za dobrý uznajúc, mŕtvemu zaspievali, pri jame sa mu pomodlili, prežehnali a takto pri tichosti a pri najväčšom poriadku mrtvolu, choe aj bez veľkodušného kňaza — pochovali.

Kde je tedy tuná milosrdenstvo?! Konsumy a úverkové spolky — jemu osob ženúce — zakladať vie, milosrdným byť, to vie len za peniaze.

Hľa, takito sú vodcovia a zakladatelia ľudovej strany!

Kto je slepý a zaslepený nech ich nasleduje, však to všetko na jeho kožu ide.

S úctou

Jozef Hofman, rychtár.

Z Bošáce, 21-ho októbra

Otený pane Redaktor!

Ľudová strana aj u nás probovala. No nedarilo sa jej to. Ostatné dni bola reč, že novomestský lekár Markovič vystúpi, aj sa dal sem-tam vidieť po dedinách, zrazu ale zas ticho nastalo. Tak to býva po búrke. Ľudová strana narobila búrky, napadla kašiel grófký Chorinskej v Drietomej a povybíjala tam všetky obloky. To samé urobila aj notárovi. Grófká Chorinská je dobrosrdečná pani a podporovateľka chudobného ľudu. Veru jej takéto chrapúšne jednanie zle padlo. Aj si dala zavolať pána farára a pána kaplána, a jako patrónka im za zle mala, že ona na kostol a na fara ročíte toľké peniaze troví, a duchovní pastieri nepoučia ľud, aby sa oproti nej úctive choval. O nedlho prišli aj zandári do Drietomej a popisali všetkých ľudárov, ktorí sa vybjaním oblokov vyznačili.

Až teraz sa páni kňazia a aj ľud nalakali. Farár, kaplán, rychtár a ešte niektorí hned božali do Trenčína,

vrchnosť o odpustenie prosili a vyslovili sa, že s ľudovou stranou ďalej nič mať nechcú. Myslím, že sa aj na viac miestach takto opália, a vykonajú také kúsky, ktoré musia neskôr veľmi obanovať.

Jako počívame, sú aj v Prusku a v Ilave nebezpečné pohyby. Lapajú, čo ani vótum nemajú, chodia po meste, vykrikujú, hrešia na židov a na vrchnosť, večer sa zas tým zabávajú, že blatom ohádzajú domy a civilné manželstvo oznamujúce tabule. Preto má prísť 100 husárov do Ilavy a okolných obeh, lebo sa vrchnosť bojí, že si s tým zdivočeným ľudom rady nebude vedieť. Smutné je, že pre pár krkavcov musia tichí občania trpieť, lebo vojsko Ilavu bude mnoho košťovať.

U nás je chvalabohu všetko ticho, my tak ľahko nejdeme na lep, mali sme v minulosti už dosť príležitosti poučiť sa o smutných následkoch takejto prehnatosti.

Zajtra sa strojí viac našich občanov aj dievčienec na výstavu do Budapešti. Prijmite ich tam vďačne. Srdečný pozdrav. *Kopaniči r.*

Hor sa k urne za slobodu...

Hor sa k urne za slobodu —
Za milú slobodu!
Ktorú nám chcú odoberať
Chľac šíriť temnotu!

Nedajmeže sa omámif,
Že nám vieru berú;
Kričia to len takí ľudia
Čo z nás kožu derú.

Magnáti a kňazovia
Utvorili stranu,
Aby nás ľahšie sohnali
Pod svoju zástavu.

Pod zástavu, na ktorej je
Napisané heslo:
«Temnota a hlúposť ľudu
By svetlo nevzkrslo.»

Pod kňazskú moc sa nedajme,
Kňaz nech v chráme káže;
Do volieb nech sa nemieša,
Len tak mu časť dáme.

Na magnátov nič nedajme
Oj na týchže tiež nie!
Lebo magnát po zvolení
Takto sebe riekne:

S tou sedláčou som sa musel
Potýkať a jednať,
Dočkaj, veď ty za to budeš
Jarmo na sebe mať!

Preto teda zastaňme si
K liberálnej strane!
Jej zástavu pozdvihnime
A zvolajme slavne:

Sláva strane liberálnej!
Sláva jej, nech žije!
Bo si ona za slobodu
Veniec slávy vije!

Ján Breza.

CHÝRNÍK.

Jeho veličenstvo kráľ mešká teraz v hlavnom meste a niekoľko krát navštívil výstavu. Kráľ odišiel v stredu do Gödölova, kde teraz poluje.

Chorý následník trónu odcestoval z Viedne na radu lekárov predbežne do Meranu. Tu ale neostane dlho, lebo s nastaním studenejšieho počasia odcestuje na ostrov Siciliu, kde má veľké panstvo.

Ministerský predseda Bánffy čestným mešťanom Záhrebu. Ministerského predsedu baróna Desidera Bánffyho ešte minulého roku zvolili za čestného mešťana mesta Záhrebu. Krásne vystavený diplom po tieto dni odovzdal barónovi Bánffymu mešťanosta záhrebský, za ktoré vyznačenie sa ministerský predseda teraz v osobitnom prípise poďakoval.

Ukončenie stavby novej súdnej palaty. Dňa 20. t. m. slávnostným spôsobom bol uložený posledný kameň do stavby novej súdnej palaty oproti parlamentárnemu domu v prítomnosti kráľa a vysokých krajinských hodnostárov. V novej budove bude umiestnená kúria, tabula a hlavné štátne zástupníctvo.

Ohne v zemplinskej stolici. V obci Bodzáš-Ujlak vypukol po tieto dni požiar, ktorému padlo za obeť viac než sto domov s pobočnými staviskami. — V obci Zalačka zhorelo po tieto dni päť domov a dva panské majere. Požiaru padly za obeť dve deti, ktoré rodičia, idúc na pole pracovať, zatvorili v chyži. Susedia nevedeli, že sú deti v dome a tak nik nemyslel na ich zachránenie. Deti zhorely na uheľ.

Čestný mešťan Pezinku. Právomocenský výbor slob. kráľ. mesta Pezinku jednohlasne zvolil za čestného mešťana Edmunda Szalayho, min. radcu, býv. krajinského vyslanca.

Zimný náukobeh hospodársky v Nitre započne sa 16. novembra a bude trvať do konca februára budúceho roku. Prijmu sa gazdovia bársktorého veku, potom mladíci vyše 17 rokov starí, ktorí sa doteraz už s gazdovstvom zaoberali, ako i schopnejší čeladníci, ktorých gazdovia jejich ako hospodárskych dozorcov alebo bérešov si prenajať hodlajú. Náukobeh vydržiavať sa bude cele v praktickom smere, vyučovať sa budú tedy iba také veci, ktorých známosť potrebná je pre každého gazdu. Vyučovacia reč je maďarská, nemecká a slovenská a platí sa od osoby za celé zaopatrenie mesačne 15 zlatých. Ďalších výdavkov niet. Prihlasy poslať treba do 24. októbra na sekretársky úrad nitrianskeho hospodárskeho spolku do Nitry.

Svatba arcikňazny Marie Doroty s princem Filipom Orleanským odbudne sa 5. novembra v Schönbrünne.

Nový spôsob vymenenia zmenky. Géza Pinczés dlžen bol hlavnomestskému obuvníkovi Jurajovi Riegerovi 100 zl. a na tento obnos dal obuvníkovi zmenku. Po tieto dni Pinczés prišiel k Riegerovi a ponevác len manželka bola doma, od tejto pýtal zmenku že dlžobu

zaplatí. Žena nič netušiac dala Pinczésovi zmenku, ktorú tento v okamihu roztrhal a papier — prežrel. Potom chcel ujsť, ale ho chytili a oddali policii.

Cudzinci o Uhorsku. V posledných časoch často počuť pochvalné slová o Uhorsku z úst vyskúšaných cudzozemcov, ktorí navštívili výstavu a ohliadli sa po Uhorsku. Tak najnovšie jeden nemecký ablegát menom Buddeberg hovoril na shromaždení ľudovej strany v Görllitzi o Uhorsku a medzi iným riekol, že z príležitosti svojho pobytu v Uhorsku sa presvedčil, že sú Uhria slobodu milujúci ľud a videl čo sú v stave vykonať oproti prekážkam zdajúcim sa byť nepremožiteľnými na poli vedy, umenia, obchodu a premávky. Kamkoľvek pozre človek, hovoril nemecký ablegát, všade vidí stopy obrovského napredovania. Navštívil som mimoriadne peknú, z ohľadu stavebníctva páru nemajúcu na utešenom brehu Dunajskom stojacu parlamentárnu budovu, ktorej impozantné siene vzbudily vo mne veľký obdiv. Keď som vstúpil do kupolovej siene nachodiacej sa vprostred budovy, uzrel som trón uhorského kráľa a vidiac to, riekol som si: toho človeka, ktorý by v Nemecku vystúpil s tou ideou, aby trón cisárov postavili v parlamentárnej budove, vyhlásili by u nás jednoducho za blázna. — Nuž hľa, tak hovorí o Uhorsku cudzí človek, a korifeovia ľudovej strany neprestávajú nadávať vláde, že sa o krajinu nestará.

Crispiho syn uväznený. Z Rímu píšú, že syna bývalého talianskeho ministerpredsedu, ktorý — jako sme to už boli spomenuli — obral grófkou Celere o jej šperky, po tieto dni zatkli a uväznili.

Dve ženy a štyri svatby. Jozef Novák, advokát v americkom meste Clevelande, rodom Čech, oženil sa roku 1880. Po ôsmich rokoch dal sa rozsobašiť a pojal si za ženu jednu mladú Američanku. Štyri roky trvalo druhé manželstvo, načo sa Nováka zmocnila túha po prvej žene. Dal sa rozsobašiť a znova sa osobášil s prvou svojou ženou. Druhá žena dostala pekný obnos peňazí za privolenie ku rezsobašu. Tretie manželstvo Novákovy trvalo 18 mesiacov, lebo sa Novák po uplynutí toho času znova dal rozviesť so svojou bývalou prvou a vtedajšou trefou manželkou a znova, po druhý raz pojal si za ženu bývalú svoju druhú manželku. Koľko ráz ešte takéto zmeny prevedie — nevedno.

Pol muža a pol dieťaťa V americkom meste Saint-Louise zomrelo nedávno jedno 8-mesačné dieťa, ktoré malo hlavu tak vyvinutú jako dospelý chlap, kdežto jeho telo ostalo zakrpatené. Asiže po narodení telo prestalo rásť, za to však hlava vyvíjovala sa s nevidanou rýchlosťou a už i husté vlasy a fúzy ju pokrývaly. Lekár Randall, ktorý mrtvolu preskúmal, hovorí, že hlava dieťaťa bola vyvinutá dokonale a kosti že boli tvrdé jako u starých ľudí.

Rozhodený rušeň. Parný kotál na železničnej čiare medzi Veľkým Bečkerekom a Veršecom jachajúceho rušňa náhle vybuchol a valiaca sa para strašne zohaviac strojníka, odhodila ho ďaleko od koľajnic. Následkom výbuchu porúchalo sa viac vozňov, ale cestovateľom sa nič nestalo.

Množenie sa nazarénov. Len nedávno sme písali, že sa na segedínskych ťaňach veľmi množia nazaréni. Teraz píšú že sa medzi Srbmi grécko-východného vyznania v poslednom čase tiež veľmi rozširuje náboženstvo. Len nedávno v obci Bavanište, ležiacej neďaleko Veršeca stalo sa 117 odrastených ľudí nazarénmi. V Srieme, Banáte a Báčke niet obce, v ktorej by nové náboženstvo nemalo prívržencov. Jednu nazarénsku modlitebnú knižku, Harfu Sionskú vytlačili v 30.000 výtiskoch v srbskom

jazyku. Nazarénska viera šíri sa i v Srbsku a v Belehrade je už nazarénska cirkev, ktorá má hojne veriacich.

Pozor na hriby! Manželka Štefana Halupku v Budapešti navarila k obedu hríbovej polievky. Po obede manželom, ich dcérke a u Halupkovcov bývajúcemu Jozefovi Gyenesovi prišlo veľmi zle. Privolanému lekárovi Halupku a jeho manželku podarilo sa zachrániť, ich 4-ročná dcérka ale zomrela v strašných bolestiach. Gyenesa, ktorého stav je nadmier povážlivý, odviezli do Rochússovskej nemocnice. Lekár zistil, že sa Halupkovej najedli jedovatých hríbov.

Jubiläum zemiakov. Irský záhradnícky spolok hodlá v novembri osláviť udalosť zavedenia zemiakov, krumplov v Irsku pred 300 rokami výstavou týchto darov prírody a schôdzou v Dublini. Roku 1596. začal totiž sadiť sir Walter Raleigh v záhrade svojej villy pri Jonghale v grófstve corkskom, poprvé zemiaky v Európe. Dom ešte stojí a vnútri je práve taký, jako bol za časov sira Waltera. Navštevovateľom ukazuje sa ešte miesto, kde Raleigh bol prvé zemiaky zasadil.

Povodeň v Triesti. Nad Triestom a okolím pustil sa po tieto dni veľký prival, ktorý trval za 24 hodín. Hôrne potoky sa následkom tohto tak rozvodnily, že voda nemohla odtiecť kanálmi a zaliala nižšie ležiace časte mesta. Pôda následkom dlhotrvajúceho lejaka natoľko odmäkla, že jeden trojposchodný dom sa na jednu stranu naklonil. V pivniciach a skladoch narobila voda mnoho škody, ktorú dosavď rátajú na jeden million zlatých.

Pre bozk. Vo Floride, v Amerike udal sa nedávno strašný prípad. U jedného bohatého farmera sišla sa spoločnosť mladých ľudí a začali sa hrať na „zálohy.“ Júlia, pekná dcéra farmera mala si vymeniť svoj „záloh“ od jedného mladíka bozkom a aby tomu vyhla ušla do krovia v malom háji, v ktorom sa spoločnosť zabávala. Zrazu sa ozval strašný výkrik. Mladí ľudia zabežli za dievčaťom a tu videli že sa na dievča vrhol leopard, ktorý Júliu v okamihu strašne dotrhal a na krik mladých ľudí ušiel. Dievča, ktoré leopard ranil na prsách, o krátky čas skonalo.

Zabíjanie drubeže. Najprospernejšie zabíja sa drúbež v noci, keď požitú potravu ztrávil a keď činnosť telesná odpočívá. Drúbež, ktorá v plnej činnosti svojho života vo dne bola zabitá, nemá tak jemné mäso. Drúbež pre zabitie určená kŕmi sa pred svojím zabitím za niekoľko dní kašou v mlieku namočenou, ktorej sa i korenia pridá. Po takomto pokrme drúbež nielen príberá ale i mäso je biele a chutné. Zarezaná drúbež povesí sa dolu hlavou, aby dokonale vykrvácala a pokým je ešte teplá sa opatrne šklbe a vychladnutá sa očistí od vnútorností, aby mäso od čriev zvláštnu príchuť nedostalo. Staršie kusy sa nasolia, aby do druhého dňa zmäkly a mäso sa preležalo.

Vývoz a prívod dobytky v Rakúsko Uhorsku v prvom polročí tohoto roku bol nasledovný: Do Nemecka vyvezeno bolo 40,795 odtiaľ privezeno 1275 kusov hovädzieho dobytky, vyvezeno 518 a privezeno 257 kusov škopového dobytky, vyvezeno 4048 a privezeno 4048 kusov ošípaných. — Do Francúzska vyvezeno 126,637 kusov škopového dobytky. — Do Itálie vyvezeno 1887 a odtiaľ privezeno 1799 hovädzieho dobytky, vyvezeno nič a privezeno 2108 kusov škopového dobytky, vyvezeno 396 a privezeno 8391 kusov sviň. — Do Rumunska vyvezeno 353 a privezeno odtiaľ 1622 kusov hovädzieho dobytky, vyvezeno 24,419 a privezeno 141 škopov. — Zo Srbska privezeno 9018 kusov hovädzieho, 3739 kusov škopového a 927 kusov ošípaného dobytky.

Učeni ľudia o ženách. Učena pani Puyfioxová hovorí: Keď chlap stojí pred vážnym krokom, rozmýšľa čo má povedať, žena si láme na tom hlavu, do ktorých šiat sa má obliecť? Učenec Stahl sa vyslovil: ženské sú tak veľkodušné, že sú niekedy v stave prepáčiť tú krivdu, ktorú ony spáchaly proti mužom. Engelsmann hovorí, že ženy viac uskutočnia, ako by im bolo treba sľúbiť. Ewillon sa zase tak nezdvorile vyjadruje, že ulice pekla sú vydláždzené ženskými jazykmi. Jedno porekadlo hindov hovorí, že Stvoriteľ chybil dva razy: keď stvoril ženu a zlato. Saint-Evnmont píše: že ženy len preto oplakávajú mŕtvych, aby pohly živých. Dľa Hacka sú ženy, ktoré sú nie múdre, ale niet ani jednej ktorá by nebola — podvodná ako ich pramať Eva. Konody udáva, že sú ženy rodení juristi. Nikdy nevedia tak presvedčovať človeka, ako keď nemajú pravdu. Fontehelle píše, že pekná ženská je rajom oku, peklom srdcu a očistcom — pugiláru. Thom hovorí: V 20. roku pýta sa dievča keď ju pýtajú: Aký je? — V 30. roku: Čo je? — V štyridsiatom sa pýta už len: Kde je?

KU OBRÁZKU.

Pred voľbami.

Náš obrázok predstavuje ten výjav, jaké sa teraz počas volieb veľmi často udávajú. Už je to tak v prírode človeka, že ľudia pijú, keď sú veselí pijú keď sú smutní pijú, keď sa im voľačo podarilo a pijú keď sa im to nezdarilo. Slovom ľudia pijú na krštení, na svatbe i na pohrabe. Pijú teda vždy. Pitie v medziach zdraviu neškodných sa odporúča lekármi, ale človek, ktorý sa spije ako „snop“ ten sa vyzlieka z obrazu Božieho a zasluhuje opovrzenia. Všetko možno užiť, ale len pod mierou, lebo bezmierné pitie nejedného človeka prinieslo o zdravie, majetok a statočnosť.

K OBVESELENIU.

Ludomilnosť.

Úbohý človek (rozpráva svoju nešťastnú príhodu): „Nemal som čo jesť po dva dni. V zúfalstve skočil som do rieky. Istý rybár ma však zachránil. Rybárovi dali desať zlatých odmeny za moje zachránenie a mne — nič!“

Proste.

A.: Komu píšeš?

B.: Starému Zázvorkovi!

A. (nahliadnuv do listu): A toho darebáka oslovuješ „velactený pane“!?

B.: A jako by ho mal inak osloviť?

A.: Napiš proste: „milý kamarát“!

*

Múdry príklad.

Pán obchodu: Zapamätajte si mladý priateľu, budúce príďte do obchodu ako murár a odíďte ako minister!

Pomocník: Ako to mám rozumieť?

Pán obchodu: Vy pozde prichodíte ako minister a včas odchádzate ako murár — na budúce robte to teda naopak!

*

Od súdu.

Sudca: Pán štátny zástupca navrhuje vám za zobraňovanie jedon týždeň väzenia; chcete proti tomuto niečo podniknúť?

Obžalovaný: Prosil by ponížene o zmenšenie trestu!

Sudca: Už zase začínate žobrať?

*

K neuvereniu.

Sudca: „Ba vraj i plný pohár piva hodili ste do žalobníka!“

Obžalovaný: „Ja — a vraj plný pohár s pivom hodil! — Pane sudca, nech že hľadajú v celom meste jedného svedka, či najdu, ktorý by im to uveril!“

*

Prisľúbil.

„Čak pane majstre, vy tak budete s mojim Filipom zachodiť, akoby váš syn bol?“

„Na každý pád, denne o niekoľko úderov viac, na tom mi nezáleží!“

ODKAZY REDAKCIE.

Ct. p. J. K. v M.: Predplatok sme obdržali a dľa žiadosti adresu zmenili.

Ct. p. K. N. v S: Vyplateno máte do konca roku.

Budapešťianska bursa a úradným značením cien dňa 23. októbra.									
Obilie	Jakoť dia hekt.	Za 100 kilogr.		Cenne papiere	Peniaze	Tovar	Cenne papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	77-81	8.00	8.20	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	4030.-	4050.-
pešťianska	77-81	8.00	8.25	Uhorská zlatá renta 4%	121.00	122.00	Pešť. uh. kupec. b.	1170.-	1172.-
stolnobelehradská	77-81	7.90	8.30	„ korunová renta 4%	99.50	99.55	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	7760.-	7770.-
Raž (ito)	70-72	6.90	8.00	Uhorské regálové úpisy 4 1/2%	100.00	101.00	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	605.00	608.-
Jacmen na krm.	60-62	4.50	4.40	Uhorské premiové úpisy	153.50	154.50	Záložné listy.		
na pásku	62-64	5.10	6.01	Uhorská tisso-segedínska po- žička 4%	138.00	139.00	Uhorského pozem. úverkového ústavu 5%	101.00	102.00
na várku	64-66	7.40	7.70	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl.	123.25	124.25	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4 1/2%	100.50	101.00
Ovos	39-41	5.40	5.80	„ vyvážkové úpisy 4%	103.25	104.-	Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	100.-	101.00
Kukurica	73	4.50	4.90	Spoločná požička v beľ. penia- zoch 4 1/2%	100.00	101.00	Peniaze.		
Prosno				Žreby.			Cisársky dukát	5.63	5.68
Repica		11.00	12.50	Spolku „Jó sziv“	2.90	3.20	Dvadsat-frankovník	9.58	9.56
Datchinové semá, luc.				Uhorského „Červeného križa“	8.00	8.40	Nemecká ríšska marka	58.65	58.85
„ červené				Rakúskeho	18.00	18.20	Striebro		
Svínska masť pešťianska		56.-	57.-	Bazilika	6.00	6.30			
„ vidiecka									

Kníhtlačiareň Viktora Hornyánszkého v Budapešti.